

Sygn. akt V U 880/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 stycznia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku

V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Rosłoń

Protokolant: Irena Prochowicz

po rozpoznaniu w dniu 9 stycznia 2014 roku w Białymstoku

na rozprawie

sprawy (...) spółki jawnej w B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

przy udziale ubezpieczonego R. M. oraz zainteresowanego A. G. – (...) z siedzibą w P.

o ustalenie nieistnienia ubezpieczenia

na skutek odwołania (...) spółki jawnej w B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 22 marca 2013 roku

Nr (...) - (...), Nr (...)

I. Oddala odwołanie.

II. Zasądza od (...) spółki jawnej w B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. kwotę 60 (sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

sygn. akt V U 880/13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 22 marca 2013 roku, wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 205, poz. 1585 z późn. zm.) oraz na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 roku, nr 164, poz. 1027 z późn. zm.) w punkcie I stwierdził, że (...) (...) sp. j. w B. za okres od grudnia 2008 roku do stycznia 2009 roku jest płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne z tytułu umowy zlecenia zawartej między R. M. i (...), której właścicielem jest A. G., a wykonywanej na rzecz własnego pracodawcy tj. (...) (...) Centrum (...) sp. j. W punkcie II powyższej decyzji organ rentowy stwierdził, że podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne za R.

M.jako pracownika w miesiącach, w których osiągnął przychód z tytułu zawartej umowy zlecenia określa załącznik stanowiący integralną część decyzji.

W uzasadnieniu decyzji Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że R. M.zatrudniony był w (...)sp. j. na podstawie umowy o pracę. W tym samym okresie firmę należącą do A. G.łączyła z w/w spółką jawną umowa agencyjna, na mocy której A. G.zobowiązywał się m.in. do prowadzenia hurtowni mięsa, drobiu i wędlin, dbałości o estetyczny i zgodny z wymogami przepisów prawa wygląd hali, biur i towarów, sprzedaży powierzonych towarów oraz prowadzenia terminowości regulowania należności. Celem prawidłowego wywiązywania się z wynikających z umowy agencyjnej obowiązków A. G.miał możliwość zatrudniania osób na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia. Organ rentowy ustalił, że w wymienionym w decyzji okresie osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę w (...) sp. j. (w tym R. M.) i świadczące pracę w Ł.przy ul. (...)pracowały również w Ł.przy ul. (...)na podstawie umów zlecenia zawartych z A. G., który zgłaszał te osoby wyłącznie do obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego. W związku z powyższym R. M.w rzeczywistości wykonywał pracę na rzecz swojego pracodawcy- spółki (...). Określając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne organ rentowy uwzględnił również przychód z tytułu umowy zlecenia.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła (...) (...)sp. j., zaskarżając przedmiotową decyzję w całości. Zaskarżonej decyzji odwołujący się zarzucił przede wszystkim naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że ma on zastosowanie, pomimo, że ubezpieczony w ramach umowy zlecenia zawartej z A. G.wykonywał pracę na jego rzecz i pod jego kierownictwem, a nie na rzecz odwołującego się. Skarżący wskazał również, że to nie pracodawca jest płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne za osobę wykonującą na rzecz pracodawcy czynności na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej z inną osobą niż pracodawca. Wskazując na błędną wykładnię przepisu art. 8 ust. 2a odwołujący podkreślił również, że organ rentowy pominął, iż rola tego przepisu sprowadza się wyłącznie do przywrócenia obowiązku opłacania składek za osobę uznaną w rozumieniu tego przepisu za pracownika i w zakresie tak jak za pracownika. Zarzucił również naruszenie szeregu innych przepisów prawa materialnego tj. art. 6 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 oraz art. 13 pkt 1, art. 17 ust. 1 w zw. z art. 4 pkt 2 lit i innych przepisów w/w ustawy. Podkreślił, że naruszone zostały przepisy art. 81 ust. 1, art. 85 ust. 1 i 4, art. 109 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Ponadto zarzucił naruszenie szeregu przepisów w zakresie postępowania dowodowego, błędne ustalenie stanu faktycznego oraz naruszenie przepisów Konstytucji.

Formułując zarzuty odwołujący się wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i orzeczenie co do istoty sprawy w ten sposób, że za okres od grudnia 2008 roku do stycznia 2009 roku nie był on płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne za R. M.z tytułu umowy zlecenia zawartej pomiędzy nim, a (...)należącą do A. G., a w związku z tym podstawa wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne za R. M., jako pracownika wnioskodawcy, za ten okres nie ulega zmianie.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu odpowiedzi podtrzymał stanowisko zawarte w decyzji. Dodał również, że w jego ocenie umowa zawarta przez A. G. z ubezpieczonym była w rzeczywistości wykonywana na rzecz pracodawcy tj. na rzecz (...)sp. j. Organ rentowy dodał, że na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych pojęcie pracownika jest szersze niż w prawie pracy i obejmuje nie tylko osoby świadczące pracę na podstawie umowy o pracę. W związku z powyższym (...) sp. j. była zobowiązana do naliczania składek od podstawy wymiaru ustalonej w wyniku zsumowania wynagrodzenia uzyskanego przez ubezpieczonego ze stosunku pracy i z umowy zlecenia.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje.

Odwołanie nie jest zasadne i jako takie nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że w sprawie będącej przedmiotem rozpoznania zdecydowana większość okoliczności faktycznych była bezsporna.

Poza sporem pozostawało, że 1 grudnia 2003 roku pomiędzy (...)sp. j., a (...), której właścicielem był A. G. zawarta została umowa agencyjna. Stosownie do treści § 1 umowy, agent (firma (...)) zobowiązał się do wykonywania czynności na rzecz i w imieniu (...)sp. j. Czynności te, zgodnie z treścią § 2 umowy obejmować miały w szczególności: prowadzenie hurtowni mięsa, drobiu i wędlin, dbałość o estetyczny i zgodny z wymogami przepisów prawa wygląd hali, biur i otoczenia. Zgodnie z treścią § 1 załącznika nr 1 do umowy, (...)sp. j. udzieliła agentowi pełnomocnictwa do wykonywania czynności określonych w treści §1 umowy, w zakresie których był on upoważniony m.in. do korzystania z rzeczy stanowiących własność (...)sp. j. oraz rzeczy do których (...) sp. j. posiadała inny tytuł prawny w ramach prowadzonej hurtowni. W celu prawidłowego wykonywania przez agenta postanowień umowy, w treści §3 pkt 4 umowy przyznano mu prawo zatrudniania osób na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia do wykonywania obsługi technicznej lub innej. Osobom tym agent mógł udzielać pełnomocnictwa w granicach swojego umocowania (k. 9, 13, 17, 21 akt organu rentowego).

R. M. był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w (...) (...)sp. j. z siedzibą w B. na stanowisku kierowcy od dnia 1 listopada 2008 roku do 31 stycznia 2009 roku (świadcstwo pracy w części C akt osobowych).

Również w dniu 1 listopada 2008 roku (...) będąca agentem (...)sp. j. zawarła z pracownikiem wymienionej spółki- R. M. umowę zlecenia. Na podstawie tej umowy zleceniodawca (agent) powierzył, a zleceniobiorca (pracownik spółki (...)) zobowiązał się do pracy na stanowisku wskazanym ustnie przez zleceniodawcę (k. nieczytelna akt organu rentowego).

Spółka jawna (...) prowadzi działalność w zakresie sprzedaży hurtowej mięsa i wyrobów z mięsa w szeregu placówek, w tym w Ł. przy ul. (...), gdzie swoje obowiązki pracownicze wykonywał R. M..

Wszystkie wymienione wyżej fakty nie były objęte sporem. Istotę sporu stanowiła natomiast kwestia objęcia R. M. obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym w związku z czynnościami (pracą), jakie faktycznie wykonywał na podstawie umowy zlecenia zawartej z (...) oraz określenie tego na czyją rzecz ta praca była wykonywana, a w rezultacie określenia płatnika składek na w/w ubezpieczenie.

W ocenie Sądu Zakład Ubezpieczeń Społecznych w zaskarżonej decyzji zasadnie przyjął, że (...)sp. j. za sporny okres jest płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne z tytułu umowy zlecenia zawartej między R. M. i (...), a wykonywanej w rzeczywistości na rzecz pracodawcy tj. (...) sp. j., a więc zasadnie przyjął, iż R. M. z tytułu wymienionej wyżej umowy cywilnoprawnej był w rzeczywistości pracownikiem spółki (...) w rozumieniu art. 8 ust. 2 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu podlegają osoby fizyczne, które na terenie Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami. Art. 11 ust. 1 oraz art. 12 ust. 1 wymienionej ustawy stanowią natomiast, że osoby takie podlegają również ubezpieczeniu chorobowemu i wypadkowemu. Definicja pracownika w prawie ubezpieczeń społecznych zawarta w art. 8 ust. 2 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest definicją szerszą niż pojęcie pracownika obowiązujące na gruncie prawa pracy. Zgodnie z przytoczonym przepisem ustawy, za pracownika uważa się nie tylko osobę pozostającą w stosunku pracy (o tym mówi art. 8 ust. 1) ale również osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Ustawodawca wprowadził regułę, że umowa zlecenia zawarta z własnym pracownikiem podlega obowiązkowo ubezpieczeniu społecznemu tak jak umowa o pracę. Jeśli została ona zawarta wprawdzie nie z własnym pracodawcą, ale jeśli w ramach takiej umowy wykonywana jest praca na rzecz pracodawcy, z którym osoba wykonująca umowę zlecenia pozostaje w stosunku pracy, należy odprowadzać od niej składki na ubezpieczenia na takich samych zasadach jak w przypadku umowy o pracę. Powyższy przepis akcentuje zatem, że

status pracownika na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych wyznacza w istocie nie tylko podstawa nawiązania więzi prawnej między pracownikiem a pracodawcą, ale również fakt świadczenia pracy, rzeczywistego wykonywania obowiązków pracowniczych na rzecz pracodawcy.

Opisana wyżej wykładnia przepisu art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych znajduje pełne uzasadnienie w judykaturze, a w szczególności w rozstrzygnięciach Sądu Najwyższego. W uzasadnieniu uchwały z dnia 2 września 2009 roku, wydanej w sprawie II UZP 6/09 Sąd Najwyższy w sposób nie budzący wątpliwości wskazał, że o świadczeniu pracy na rzecz własnego pracodawcy (na podstawie umowy zawartej z osobą trzecią) świadczy uzyskanie przez pracodawcę rezultatu tej pracy.

Sama treść umowy zlecenia zawartej pomiędzy R. M.a (...)nie pozwala na ustalenie jakie w rzeczywistości były jego obowiązki wynikające z tej umowy, jakie było miejsce wykonywania czynności, czy też wreszcie ustalenie tego, kto w rzeczywistości skorzystał z rezultatów jego pracy. W związku z powyższym Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe, którego wyniki nie pozostawiają wątpliwości, że czynności wykonywane przez R. M.na podstawie umowy zlecenia z dnia 1 listopada 2008 roku były w rzeczywistości pracą wykonywaną na rzecz jego pracodawcy tj. (...) sp. j.

Zainteresowany A. G.wyjaśnił, że zawarł z pracownikami (...)sp. j. umowy zlecenia. Na podstawie tych umów wykonywali oni czynności w dni wolne od pracy, były to np. remanenty, sprzątanie hurtowni A. G.zeznał, że powodem wyboru poszczególnych pracowników (...) sp.j. było to, że mieli oni wykonane badania lekarskie, wiedzieli co mają robić a on im ufał i uważał za solidnych pracowników. W ocenie Sądu wyjaśnienia A. G.miały kluczowe znaczenie w zakresie w jakim wskazywał on, że czynności wykonywane przez ubezpieczonego miały miejsce w magazynach w Ł.(zeznania A. G.k. 67 akt oraz akt VU 808/13 Sądu Okręgowego w Białymstoku).

Świadek M. P. (1), pracownik spółki (...)zatrudniony na stanowisku kierownika do spraw zamówień zeznał, że w soboty on jak i inni pracownicy (...) sp. j. pracował dla A. G.. W ciągu tygodnia pracowali jako pracownicy spółki (...)zaś w soboty pracowali na terenie tej firmy dla A. G., na podstawie zawartych z nim umów zlecenia. Świadek P.pomagał A. G.zorganizować pracę w soboty. Ustalał, który z pracowników jakie prace ma wykonać i razem z nimi wykonywał te prace. Świadek zeznał, że wszyscy ubezpieczeni, którzy mieli zawarte umowy zlecenia zajmowali się tym samym tj. sprzątaniem, malowaniem ścian, przeprowadzaniem remanentów, za które otrzymywali wynagrodzenie od A. G.. Wszystkie prace były wykonywane na terenie i przy wykorzystaniu sprzętu spółki (...) (protokół rozprawy z dnia 1.10.2013 r. w sprawie VU 808/13– zeznania świadka M. P.).

J. Ż. (1), wspólnik spółki (...)zeznał, że w ramach umowy zawartej pomiędzy spółką a A. G., A. G.był obowiązany do prowadzenia oddziału spółki w Ł.. Hurtownia w Ł.pracuje od poniedziałku do piątku gdyż takie są umowy z pracownikami. Mimo, że pracownicy pracują 10-12 godzin dziennie, pozostają do wykonania pewne czynności, których nie są w stanie wykonać w ciągu tygodnia. Był to powód dla którego A. G.w ramach umowy agencyjnej miał te czynności wykonać w soboty i niedziele. J. Ż. (1)zeznał, że nie miał wiedzy ile osób i kogo, na podstawie jakich umów zatrudnia stosownie do umowy agencyjnej A. G.(protokół rozprawy z dnia 1.10.2013 r. w sprawie VU 808/13 – zeznania J. Ż.).

W ocenie Sądu zeznania A. G.i świadka M. P. (1)nie pozostawiają wątpliwości, że czynności wykonywane na rzecz agenta spółki (...)były w rzeczywistości pracą na jej rzecz. Świadczy o tym przede wszystkim fakt, że były wykonywane w magazynie i na terenie należącym do tej właśnie spółki. Nie sposób pominąć, że to właśnie (...)sp. j. uzyskiwała korzyści

z wykonywania tych umów. Nie może tego zmienić istnienie ogniwa pośredniego w postaci umowy agencyjnej czy też subiektywne przeświadczenie świadka, że praca była wykonywana na rzecz A. G., który wypłacał wynagrodzenie za pracę w sobotę. Jednocześnie bowiem świadek wskazał, że sprzątanie, mycie samochodów przez kierowców, malowanie i remanenty wykonywane były w sobotę

z uwagi na fakt, że w piątek (a więc w trakcie pracy dla spółki (...)) nie było na to czasu. Zdaniem Sądu nie budzi więc najmniejszych wątpliwości, że w rzeczywistości pracownicy zatrudniani przez (...)sp. j. zdawali sobie sprawę, iż praca za którą płaci A. G.jest wykonywana na rzecz podmiotu, z którym związani byli umową o pracę.

Sąd uznał, że przesłuchanie ubezpieczonego, który nie stawił się na rozprawę i nie podejmował w terminie kierowanych do niego wezwań, mimo prawidłowo doręczonej decyzji ZUS było zbyteczne. Niesprzeczne i wzajemnie spójne wyjaśnienia zainteresowanego A. G. oraz zeznania świadka M. P. (1) (o przesłuchanie których wnioskował odwołujący) nie pozostawiły bowiem wątpliwości, co do wymagających wyjaśnienia okoliczności faktycznych sprawy.

Z uwagi na treść powyższych zeznań Sąd nie mógł podzielić zarzutów odwołującego, że czynności określone umową zlecenia R. M. wykonywał na rzecz firmy (...). Wprawdzie formalnie to w/w firma była związana umową agencyjną z (...) sp. j. i zobowiązana do świadczenia usług w określonym postanowieniami umowy agencyjnej zakresie, lecz czynności objęte przedmiotem umowy zlecenia realizowane były przez ubezpieczonego, który był związany stosunkiem pracy z (...) sp. j. i na jej rzecz. Podkreślić należy, że czynności, które wykonywał ubezpieczony w ramach umowy zlecenia mogły być wykonane przez niego w ramach stosunku pracy łączącego go z pracodawcą, z tym, że pracodawca musiałby przestrzegać wówczas przepisów o godzinach nadliczbowych. Mogły być one wykonane również w trybie art. 42 § 4 kodeksu pracy a więc powierzenia pracownikowi do wykonania innej pracy niż umówiona, przy zastosowaniu ustawowych ograniczeń.

W związku z tym, że w ramach wiążącej go z agentem umowy cywilnoprawnej świadczył usługi na rzecz swego pracodawcy, należało go traktować jako pracownika w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Zatem umowa zlecenia zawarta między (...) a R. M. stanowi tytuł ubezpieczeniowy, zaś przychody uzyskane przez niego w związku z wykonaniem tej umowy podlegają oskładkowaniu na zasadach dotyczących pracowników. W związku z tym podlega on obowiązkowi zgłoszenia do wymienionych ubezpieczeń społecznych. Obowiązek ten obciąża płatnika składek (art. 36 ust. 1 i 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), czyli pracodawcę, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy zlecenia zawartej z osobą trzecią (tak też Sąd Najwyższy w uzasadnieniu przytoczonej wyżej uchwały wydanej w sprawie II UZP 6/09).

Ponadto wskazać należy, że podnoszone przez odwołującego zarzuty naruszenia przepisów kodeksu postępowania administracyjnego w zakresie prowadzonego przez organ rentowy postępowania nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy. Przedmiotem postępowania sądowego przed sądem ubezpieczeń społecznych, zainicjowanego złożeniem odwołania od decyzji organu rentowego jest bowiem analiza wad wynikających z naruszenia przez organ rentowy prawa materialnego, a kwestia wad decyzji administracyjnej, spowodowanych naruszeniem przepisów postępowania administracyjnego, pozostaje w zasadzie poza przedmiotem tego postępowania. Sąd ubezpieczeń społecznych- jako sąd powszechny- może i powinien dostrzegać jedynie takie wady formalne decyzji administracyjnej, które decyzję tą dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego (tak też Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 1 września 2010 roku, wydanego w sprawie III UK 15/10).

Mając powyższe na uwadze na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc orzeczono jak w wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 kpc w zw. z art. 99 kpc w zw. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 490).